

hvor Kvindens almene Menneskeværd kunde komme til sin Ret.

Enstemmig vedtog den store Forsamling en Resolution gaaende ud paa, at afgive en kraftig Protest mod Paragraph 3, og i det Hele at fordre Moderns Retsstilling indenfor Ægteskabet ændret, saa at den ikke er ringere end Faderens.

H. Th.

Til Dansk Kvindesamfunds Formand.

—0—

I Anledning af Fru Bojsen Møller's Svar, beder jeg om, at maatte gøre følgende tre Bemærkninger:

Naar man er saa gammel i Gaarde, som Fru Bojsen Møller, saa er det intet Under, at man er ganske paa det rene med alle de forskellige og usammenhængende Organer, som dansk Kvindesag har at ytre sig igennem. Jeg mener kort og godt 1) Kvindesagen skal kun varetages af een Organisation. 2) Denne skal kun varetage Kvindesagen, men ogsaa Alt, hvad dette Begreb rummer. 3) Det bør være „Dansk Kvindesamfund“ med dets Blad. Programmet finder jeg saa godt udtrykt i det Vers af Hostrup, som Fruen citerede, at det maaske kunde staa som Motto paa Bladets Hoved. Det, der nu staar, kan man næppe frakende en blid Ubeskedenhed, der kan støde en og anden.

Paa Fruens smigrende Opfordring til mig om at indtræde i Styrelsen, maa jeg svare, at for det første er jeg endnu for ung og ukendt af Medlemmerne, og for det andet er der saa mange fremragende Medlemmer, der har indlagt sig store Fortjenester af Kvindesagen, og som hverken hører til „de gamle“ eller „de unge“, men er i deres bedste Alder.

Endelig maa jeg naturligvis protestere mod, at „navnlig Formanden er for gammel“. Det har jeg hverken sagt eller ment; og det skulde gøre mig ondt, om netop Fru Bojsen Møller vilde blæse Retraite for den gamle Styrelse.

L. C. Schou.

Af vor Brevkasse.

„Et Medlem fra Landet“ sender os følgende Indlæg i den staaende Diskussion om Dsk. Kvsfd.:

En Forening gør undertiden sit største Arbejde i det skjulte. Saaledes synes mig, at Afholdsforeningens største Fortjeneste ligger i den Afsky, den har vakt mod Drukkenskabens hos langt flere end Foreningens Medlemmer. Det skjulte Arbejde for Kvindesagen har heller ikke været det ubetydeligste. Det har skabt en ny Betragtning hos de unge Piger af deres egen Stilling i Forhold til Manden og Samfundet. Deres Følelse af Uret og Krav om Ligeret er undergaaet en Forandring, som Københavnerne næppe aner. Disse er jo tilbøjelige til kun at følge med i, hvad der foregaar i deres egen Stad, og derfor bedømme en Bevægelse efter, hvor stor Tilslutning den har der. De synlige Tegn for

Kvindesagens Fremgang paa Landet er jo heller ikke store, idet der kun er faa organiserede Kredse. Noget, der i sin Tid har hæmmet Bevægelsen meget, er imidlertid Landbefolkningens Mistillid — vel nærmest grundet i Mangel paa Kendskab — til de kvindelige Førere i København. Muligt havde Kvindebevægelsen sine Børnesygdomme at komme over, inden den kom ind i det nuværende praktiske Spor; men selv efter den Tid holdt Mistilliden sig ude paa Landet. Da fandt man ved et lykkeligt Greb et Enhedsmærke, idet man fik Fru Møller til Formand. Hun har i en sjælden Grad Landbefolkningens Tillid og Sympati. Hun fortæller sig aldrig i smaa personlige Stridigheder, men sætter Sagen over disse. Dertil kommer, at hun med sit lange Livs Erfaring forener en ungdommelig Begejstring og Tro paa, at den Sag hun kæmper for, maa sejre, og dette giver hendes Omgivelser Kræft og Mod til at tage fat. Disse Egenskaber har gjort, at hun, som det træffende blev sagt ved et Delegeretmøde, virkelig er blevet vort Flag.

Om hun ikke skulde overkomme at rejse meget rundt til Møder, selve hendes Navn, den Anseelse hun nyder hele Landet over, er der mere Agitation i, end i den ivrigste Farten om fra Sted til Sted. Er der et Arbejde, der skal gøres, saa lad os yngre tage det op. Men lad os aldrig glemme, at om vi mistede Fru Møller nu, saa vilde let det skjulte Arbejde paa Landet afbrydes. Og den Forstaaelse af Kvindesagen i de brede Lag, der er ved at vokse op, kunde visne i sin Begyndelse.

I Anledning af, at Dsk. Kvsfd. som foreleden meddelt, vil kalde sin Undervisning i Syning og Kogning for „Praktiske Kursus“ gør en anden Indsender opmærksom paa, at dette Navn første Gang er benyttet af Elisabeth Gad, der allerede 1898 ude i Rosenvænget oprettede et „Praktisk Kursus“ med Undervisning ikke blot i de samme Arter Husgerning, men tillige i Sundhedslære, Husholdningsregnskab, Børnehavgerning m. m.

Vi har ogsaa i sin Tid henledt vore Læseres Opmærksomhed paa det fortjenstlige i disse Kursus; men vi maa dog gøre opmærksom paa, at Dsk. Kvsfd.s Kursus deri er ny, at de tager Sigte paa et andet Lag i Befolkningen og — gives gratis.

Et Husholdningsspørgsmaal.

—0—

„Ack hör, du liten jungfru, hvarför är hon så fin?“ — „Jak äter socker, dricker vin, därför är jag så fin.“

Dette er, tør man tro, Overskriften paa en Skønjomfru — paa hvordan denne Art Mennesker laves. Men udenfor dette Tilfælde er dog Sukker og Spiritus ikke anset for fuldgod Ernæring.

Smaa børn f. Eks. har jo hele Tilbøjeligheden til Sukkerdiæt, men vi giver dem ikke Lov. — Papa og Mama sætter en Grænse for Slikkeriet. — Vi har selv til en vis Grad Lyst til at sætte Smaa børn i Spiritus (fordi de er sødest, før der kommer store Børn ud af dem), men Livet giver os ikke Lov — Livet som er Overformyndere for os samtlige umyndige.

Foruden Kvinder og Børn er der her i Norden Mænd — skulde nu mon Mænd kunne trives ved Sukker? Be-

vares, — vi har Mænd, som er store, men at trives det er jo at vokse sig større og større, og hvornår bliver vel Mænd store nok? Kan den Stats Husholdning være rigtig god, hvor Mænd ikke vokser og vokser?

Vel faar de det sagt lige i Synet, de store Mænd her i Norden, at de er store, o, saa store! Men, med Forlov at spørge: Hvorfor er de ikke større?

Ønske de bedste bedre, maa man ikke have Lov til det? Og sige det, skulde det være at byde de bedste noget usukret, de ikke kan taale? Skulde det være at rokke ved deres Velbefindende, som de der sidder i Højsædet?

De bedste — det er jo Forspandet, dem, der raader for Tempoet, i hvilket et Folk kommer frem. Efter dem, afpassende sig efter de „Fuld-blods“, kommer de tungere Trækdyr, og allerbagerst Krikkerne. Nu at gaa til Bagtroppen, at lade Pysken knalde for Krikkerne, er det virkelig Uejlighed værd? Og er dog Og, bliver aldrig til vælige Hingste, der springer i Forvejen. Men at ansøre Forspandet, her stille det korte, skarpe Spørgsmaal, om det har ny Kraft at udfolde, det kan blive til Fremgang over den hele Linie.

Der gives for de bedste et lumsk Sted paa Vejen at komme over, der, hvor den rigtige, naturlige Blæst holder op, og Virakluftninger kommer i Stedet. Hænde kan det saa, at de vældiges Fart bliver Luntetrav. Selv mærker de det ikke, ingen mærker det, Forspandet angiver jo: højeste Hastighed. Altsaa Fortravet i Karrieren, Eftertravet lunter, og Folket i Karriolen klapper i Hænderne ad sine ædle Arabere, lykkeligt troende paa en Galop, — som ikke er mere.

Nedlægge Pysken, deponere det skarpe, give Klap for Knald, kan man tænke sig et sikrere Middel til at hindre de bedste i at blive bedre? Ren og skær Tilbedelse i levende Live, kan man tænke sig noget for Livet usundere?

Her i løsere Omrids vore store Mænds Levnedsløb.

1) I Puppertilstand: fremdrevet til højt udviklet Smag for det søde. „Blive æret og anset, umm! hvor det skal smage!“

2) Naaet til en vis Grad af Udvikling: sat paa Spiritus, gjort til Mærkelighed paa Flaske, livshæmmet.

Rigtig nok oplever store Mænd mellem Sukkerdrøm og egentlig Sukkertid, gerne en Pebertid. Saa smaat tør det da sluttes, at Peber maa indgaa i den Kost, hvorefter store Mænd skal komme ud. Men Peber er nu engang ikke velset i Livet. Saa daarligt et Ry har Peberet faaet, at vi slet ikke kan lide at tænke os det i Forbindelse med en „stor gammel Mand“ undtagen netop i hans Peberbøsse for under hans egen styrende Haand at krydre hans Laks efter Behag.

Men saa Salt da — faar de mon ikke for lidt Salt og Saltet, de store Mænd? Hvad mener Husmødre og -Fædre? I almindelig Husførelse glemmer man ikke at notere Salt som uundværligt for Levemaaden, men i Folkehusholdningen — mangler der ikke en

tydelig Angivelse af Salt i Storemandsopskriften?

Hvad om det var Uagtksomhed her, det over al Maade glemte Salt og det over al Maade huskede Sukker i Føden, der gør, at vore store Mænd vokser til en vis Grad og saa ikke mere! At det vi staar overfor her er et Slags Tilfælde af mangelfuld Ernæring?

Eller skulde Mand og Kvinde være saa langt fremskredne i Lighed, at Skønjomfru og Stormands-Typen skulde falde sammen?

Vi vil dog opsætte at tro det.

Jan. 1903.

Helga Johansen.

Et Svar.

Nej, Fru Mariane Nielsen, udenom Deres krigerisk udæskende Artikel gik jeg ikke. Jeg gjorde mig tvertimod Umage for at komme til Bunds i Tanken og klare Spørgsmaalet: Har den Kvinde og Mand, der sætter et Barn ind i Verden uden at være gifte, egentlig Grund til at skamme sig? At Skamfølelsen i mangfoldige Tilfælde er til Stede, er sikkert nok; men er den berettiget? Hvis vi ikke kan søge Svaret herpaa i de Fingerpeg, Naturen giver os, saa ved jeg virkelig ikke, hvor De vil, at vi skal søge det.

Hensynet til Børnene er efter min Mening den „Hovedstøtte“, hvorpaa Ægteskabet hviler. Dette mener jeg først, fordi jeg i Naturen synes at læse en Lov, der byder Fader og Moder at drage Omsorg for deres Barn. Dernæst, fordi jeg mener, at hvor Mand og Hustru trofast holder sammen og staar hinanden bi, der er der forholdsvis gode Betingelser for at faa opdraget en aandelig sund og stærk Ungdom, og endelig fordi jeg ved, at de løse Forbindelser indtil denne Dag har været Aarsag i en Uendelighed af Sorg og Nød, ja Forbrydelser saa at sige af enhver Art. Nu mener jeg ganske vist, at al denne Elendighed vilde kunne indskrænkes en ikke ringe Del, om det kunde lykkes at indprænte i den almindelige Bevidsthed den Sandhed, at ethvert Barn er sin Faders saavel som sin Moders, og at om de to end af en eller anden Grund ikke kan følges ad gennem Livet, saa bør dog ingen af dem sige sig løs fra Barnet. Det er denne Opfattelse jeg haaber den paa-tænkte Lov skulde hjælpe til at slaa fast. Der er imidlertid næppe mange af dem, der ønsker den Lov sat igennem, som venter, at der derved fuldstændig skal kunne raades Bod paa al den fornævnte Elendighed.

Der er to af mine Spørgsmaal, De ikke har svaret paa, og som jeg derfor tillader mig at gentage. At De hellere vilde se en af deres Døtre som Moder uden Mand, end De vilde se hende ulykkelig gift, det kan jeg godt forstaa. Men den Moder, hvis ugifte Døtre Gang efter Gang føder Børn, og det endog uden at ville opgive Faderens Navn, mener De virkelig, at hun maa kunne være ligesaa stolt af sine Børnebørn, som om Døtrene var ægteviede Hustruer.

Ja for De vilde jo forsvare deres Paastande til de yderste Konsekvenser!

Kun et Kys.

—0—

En Søndag Middag kom to Mennesker gaaende oppe i Klitterne ved Vesterhavet.

De kom fra Kirke. Han havde prædikeret, og hun havde siddet nede mellem de andre Andægtige og hørt paa. Nu gik de hjemad saa hurtigt, som Blæsten tillod.

Manden hed Boch og var Præst, men ikke der paa Egnen. Det var kun for at hjælpe en Embedsbroder, at han i Dag havde prædikeret i Havdrup Kirke. Ellers faldt hans Virksomhed i København, hvor han gik op i sit Kald med en Iver, der nødvendigvis gjorde en kort Hvile. — den han nu nød hos Broderen. Læge Boch i Havdrup nær Havet.

Han var en næsten paafaldende

smuk Mand. Det vidste han. Og han vidste endvidere, at Emilie, Lunger, med hvem han nu gik fra Kirke, var uhjælpelig forelsket i ham. Han brød sig ikke om hende, og naturligvis vilde han ikke misbruge sin Magt. Men — om hun anede, at han kendte hendes Følelser og forstod hans Højsind, saa vilde han ikke have noget derimod. Inderst inde ikke.

Hun var 26 Aar, 4 Aar yngre end han og indtog Stillingen som ung Pige eller Selskabsdame i Lægens Hus, hvor hun ikke fik Lov at ligge paa den lade Side. Der var 9 Børn, 9 store, tykke Dreng, og Husmoderen var oftest sengeliggende.

Emilie Lunger var snarest styg. Ja, Figuren var ganske nydelig. Men hendes Øjne var altfor lyse, Ansigtet var sært flammet rød, og Haaret saa bleggult og krepet, at det paa Afstand lignede hvid Faareuld.

De talte om Lægens huslige Forhold.

„Ja, min Broder bærer det jo bravt“, sagde Præsten. — Det var Hustruens Lidelser, han bar bravt.

„Har Fru Boch altid været sygelig?“

„Hun var Sundheden selv, før hun blev gift. Men“, kom det med et Skuldertræk, „de mange Fødsler og det evindelige Børnesjov har naturligvis taget paa hende.“ — „Ved De“, spurgte han lidt efter, „hvordan de to fik hinanden?“

„Nej.“

Det var egentlig hende, der friede. Hun friede med et Kys.

„Et Kys er ikke det samme som et Frieri.“

„Det burde være det“, svarede han, „eller efterfølges deraf, og det blev det her.“

„Men det var vel alligevel Doktoren, der friede?“

„Nu kan De selv dømme. — Der var ungt Selskab hjemme, og de gav sig til Slut til at danse, de gale Mennesker. Niels og min Svigerinde var hele Tiden sammen. Ogsaa under en Pause, da de trak sig tilbage til et noget afsides Værelse. Der spurgte Niels med ét: Ved De, hvad jeg nu vilde ønske?“

— Et Glas Vand? — De er meget varm.

Nej, det var ikke det.

Et Kys maaske? Hun spurgte overgivent leende. Han svarede ikke, — blot saa paa hende.

Og pludselig lægger hun begge Hænder om Hovedet paa ham og trykker et Kys paa hans Mund.

I samme Øjeblik havde han Armene om hende og forsikrede, at han slap hende ikke, før hun lovede at blive hans.

Hun svarede med et nyt — og maaske et længere — Kys. Dermed var den Forlovelse i Stand.

„Men det var nu alligevel ham, der sagde det afgørende Ord.“

„Naar en ung Pige uopfordret kysser en ung Mand, er det saa godt som et Frieri?“

„Og naar en ung Mand kysser en ung Kvinde —?“

„Det gør ingen Forskel.“

Hun saa rødmenende bort. „Saa maa man være meget varsom med sine Kys.“

„Det maa man“, svarede han alvorlig.